

Aleg. 200.

SPRAWOZDANIE

komisji asekuracyjnej o wniosku p. Kramarczyka i towarzyszy
w sprawie zaprowadzenia powszechnej przymusowej asekuracji
i krajowego zakładu asekuracyjnego.

Wysoki Sejmie!

Na posiedzeniu z dnia 17. października 1889 p. Kramarczyk i towarzysze złożyli do
laski marszałkowskiej wniosek następujący:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by po przeprowadzeniu potrzebnych dochodzeń przed-
łożył Wysokiemu Sejmowi na najbliższej sesji projekt ustawy o przymusowej asekuracji ognio-
wej, oparty na następujących zasadach:

a) wszystkie budynki w kraju naszym do jakiegokolwiek bądź użytku służące muszą być
od ognia zabezpieczone;

b) w tym celu wprowadza się krajową instytucję asekuracyjną o charakterze publicznym
na zysk nie obliczoną, która jako osobny departament asekuracyjny figurować będzie pod bez-
pośrednim zarządem Wydziału krajowego i pod kontrolą Wysokiego Sejmu;

c) premie asekuracyjne za budynki w tej instytucji krajowej zabezpieczone pobierane
będą łącznie z podatkami krajowymi.

W tym samym przedmiocie wpłynęła do Sejmu petycja Rady powiatowej buczackiej
(L. S. 179, przez p. Wład. Wolańskiego) o jaknajrychlejsze zaprowadzenie powszechnego przy-
musu asekuracyjnego, petycja gminy Wierzbowa w pow. podhajeckim (L. S. 577, przez p. Saw-
czaka) o zaprowadzenie przymusowej asekuracji budynków włościańskich i ściąganie opłaty
asekuracyjnej z podatkiem, oraz petycja wyborców i mieszkańców pow. turezańskiego (L. S.
1.208 przez p. Teliszewskiego) w sprawie przymusowej asekuracji włościańskich budynków
mieszkalnych i gospodarskich.

O wniosku p. Kramarczyka oraz o powyższych petycjach przedstawia komisja aseku-
racyjna sprawozdanie następujące:

Sprawa zaprowadzenia przymusowej asekuracji zajmowała Sejm krajowy od r. 1865, kiedy poseł włościański Kobylarz po raz pierwszy postawił wniosek zaprowadzenia przymusowego ubezpieczenia budynków włościańskich, wiele razy, a oprócz wniosków i projektów do ustaw, w sprawie częściowego lub powszechnego przymusu ubezpieczenia, opartych na różnych zasadach, na jakich ta sprawa w innych krajach rozwiązana została, — wpływały nieledwie corocznie rozliczne petycje powiatów, gmin, towarzystw gospodarskich i innych, domagające się zaprowadzenia przymusowej asekuracji.

Wysoki Sejm w tym szeregu lat miał sposobność wielokrotnie zająć w tej sprawie stanowisko, a po r. 1886 oświadczył się tylko za częściowym przymusem, mianowicie za przymusowym ubezpieczeniem budynków erekcyonalnych, zwłaszcza kościelnych i szkolnych.

Zaś zaprowadzenie powszechnego przymusu spotykało się nawet z odmową Sejmu.

Dopiero pod wrażeniem z każdym rokiem wzmagających się klęsk pożarnych, które w r. 1886 doszły do niebywałych rozmiarów, po nagromadzeniu się niezbitych dowodów, że ubezpieczenie robi w kraju bardzo powolne postępy, na wniosek komisji gminnej Wysoki Sejm uchwalił 20. stycznia 1887 polecić Wydziałowi krajowemu, ażeby tenże na najbliższą sesję przedłożył projekt ustawy o powszechnem przymusowym ubezpieczeniu.

Wydział krajowy, wywiązując się z poleconego mu zadania, przedłożył w r. 1888 projekt zaprowadzenia przymusowej asekuracji, oparty o zasadę wolnego wyboru zakładu, w którym ubezpieczający chce się ubezpieczyć.

Na wniosek komisji asekuracyjnej, która wniosek Wydziału krajowego w zasadzie przyjęła, a tylko w szczegółach zmodyfikowała, Sejm krajowy uchwalił przedłożony projekt ustawy na posiedzeniu z dnia 19. stycznia 1888 bez zmiany.

Ustawa dotąd nie uzyskała Najwyższej sankcji.

Już uchwałą z dnia 20. stycznia 1887, polecającą Wydziałowi krajowemu przygotowanie na najbliższą sesję projektu do ustawy, a ostatecznie uchwaleniem dnia 19. stycznia 1889 projektu ustawy, zaprowadzającej powszechne przymusowe ubezpieczenie budynków w całym kraju, wypowiedział Sejm stanowczo i wyraźnie zapatrywanie swoje na tę sprawę. uznał konieczną potrzebę zaprowadzenia przymusu, skoro w drodze dobrowolnej asekuracji robi zbyt powolne postępy, a wskutek tego rokrocznie wielka część narodowego mienia bezpowrotnie się marnuje, tysiące jednostek nierozważnych, nieubezpieczających się, nawiedzonych klęską pożaru zostaje podkopanych w ekonomicznym bycie, lub zrujnowanych i wyrzuconych w szeregi proletaryatu, odbudowanie spalonych siedzib idzie bardzo powolnie, w największej części za pożyczone pieniądze, uboższą gminy, okolice, kraj cały cierpi.

Postępy asekuracji strasznie powolne. W szeregu lat ostatnich zaledwie około 33—35% wartości zgorzałych budynków i ruchomości zwracają towarzystwa ubezp., reszta 67—65% idzie na marne, a od r. 1870 do 1886 około 45 milionów w ten sposób zmarnowało się bezpowrotnie.

Skoro ani wzrost oświaty, ani propaganda stowarzyszeń, korporacji, towarzystw rolniczych, kółek rolniczych, czytelni, towarzystw oświaty ludowej, ani wymogi stawiane przez instytucje kredytu realnego i osobistego, ani propaganda władz autonomicznych i rządowych, ani ruchliwa propaganda towarzystw asekuracyjnych, ani przedewszystkiem swą grozą tak wymowna nauka, jaką ciągle głosi straszna kronika pożarów, pochłaniająca mienie tysięcy i zamieniająca niezawisłych obywateli w proletaryuszów i nędzarzy, nie zdołała dotąd rozwinąć w ludności kraju, a zwłaszcza w ludności wsi i miasteczek zroznmienia dobrodziejstw, jakie daje instytucja ubezpieczeń, skoro poczucie potrzeby zapewnienia sobie i swoim ofiarą znikomej rocznej wkładki spokojnego posiadania mienia nieruchomego i ruchomego, tak mało robi dotąd w kraju naszym postępy, — staje się coraz powszechniejszem mniemanie, że potrzeba chwycić się środków prawa i mniej oświeconych, nieroztropnych, o byt swój i swoich niedbałych, należy

opiekuńczą ręką kraju do korzystania z dobrodziejstw asekuracji *na razie przymusić, aż się w nich zrozumienie tychże rozbudzi i ten przymus stanie się niepotrzebnym.*

Wysoki Sejm, uchwalając w r. 1888 ustawę o przymusowym ubezpieczeniu, wybrał też zasadę, na jakiej chciał oprzeć przymusowe ubezpieczenie, a była nią: przymus obok wolności wyboru zakładu ubezpieczeń, w którym ubezpieczający chcą się ubezpieczyć.

Gdy na wstępie teraźniejszej sesji Wysoki Sejm przekazał komisji asekuracyjnej wniosek p. Kramarczyka, a wpłynęły także petycje w tym samym przedmiocie. gdy nadto sprawa opodatkowania towarzystw asekuracyjnych stanęła w związku z ustawą o zaprowadzeniu przymusowej asekuracji w całym kraju, należało przedewszystkiem dowiedzieć się, w jakim stadium stoi sprawa zaprowadzenia przymusowej asekuracji i jaki los czeka uchwalony przez Sejm projekt ustawy z 19. stycznia 1888.

Za uchwałą komisji asekuracyjnej wniósł przewodniczący komisji asekuracyjnej p. Męciński i towarzysze na dniu 21. października 1889 interpelację do p. komisarza rządowego.

P. Męciński i towarzysze interpelowali e. k. komisarza rządowego:

1. „Czy wiadome są p. komisarzowi rządowemu powody, dla których uchwalony przez Sejm krajowy na posiedzeniu 19. stycznia 1888 projekt ustawy zaprowadzającej przymusowe ubezpieczenie od ognia w całym kraju, do dnia dzisiejszego nie uzyskał Najwyższej sankcyi;

2. „czy e. k. rząd w ogóle zajmuje się tą sprawą, czy ma zamiar i kiedy takową w drodze ustawodawczej do ostatecznego załatwienia doprowadzić?“

Odpowiedź p. komisarza rządowego ze względu na ważność sprawy przytaczamy w całej osnowie:

„Na interpelację, dopiero co Wysokiej Izbie odczytaną, mogę zaraz odpowiedzieć. Zanim Wysoki Sejm uchwalił projekt ustawy o przymusowej asekuracji, już w Sejmie Vorarlberskim sprawa ta była przedmiotem uchwały. Ten Sejm uchwalił bowiem utworzenie krajowego zakładu ubezpieczeń z przymusem asekuracyjnym. Ministerstwo spraw wewnętrznych, otrzymawszy tę uchwałę uznało, że chodzi o sprawę zasadniczej doniosłości, która powinna być traktowaną w związku z reformą całego ustroju asekuracji ogniowej tak, aby postawione zostały zasady jednolite dla ustawodawczego załatwienia sprawy we wszystkich krajach koronnych. Taka była sytuacja, gdy uchwalony przez Wysoki Sejm na posiedzeniu z dnia 19. stycznia 1888 projekt ustawy o przymusowej asekuracji wpłynął do Ministerstwa spraw wewnętrznych. Projekt ten został rozpatrzony w ministerstwach, w których zakres postanowienia jego wchodzi.

„Uznano, że projekt nie może być zalecony do Najwyższej sankcyi z tego powodu, iż zawiera kwestye, które w drodze ustawodawstwa krajowego nie dadzą się załatwić. Miało więc ministerstwo spraw wewnętrznych przed sobą alternatywę — albo zasięgnąć zaraz Najwyższego postanowienia co do uchwalonego przez Sejm galicyjski projektu ustawy i ewentualnie odmowną decyzję zakomunikować Wysokiemu Sejmowi z samem tylko wskazaniem powodów odmówienia sankcyi, albo wyczekiwać dotąd, dopóki studia nad reformą ustroju asekuracji ogniowej nie zostaną doprowadzone do konkretnych wniosków i wtedy wraz z podaniem powodów odmówienia Najwyższej sankcyi zakomunikować Wysokiej Reprezentacji kraju zarazem zapatrywania co do sposobu, w jaki intencye wyrażone w pomienionym projekcie ustawy mogłyby być urzeczywistnione. Rząd krajowy zapytany o opinię swoją w tej mierze, uznał tę ostatnią drogę za odpowiedniejszą i zgodniejszą z intencjami Wysokiego Sejmu, gdyż w takim razie równocześnie z uwiadomieniem o odmówieniu Najwyższej sankcyi, Wysoki Sejm otrzyma wskazówki, jak tę sprawę dalej traktować należy. Takim jest obecny stan sprawy ustawodawczego zaprowadzenia przymusowej asekuracji“.

Esencjonalnym punktem odpowiedzi p. komisarza rządowego jest, że „projekt ustawy uchwalony przez Wysoki Sejm 29. stycznia 1888, *nie może być zalecony do Najwyższej sankcyi*“ słowem, że ustawa ta *nie uzyska Najwyższej sankcyi*.

Odpowiedź p. komisarza rządowego wytworzyła nową sytuację do Wysokiego Sejmu.

Nie może już ulegać żadnej wątpliwości, że ustawa o przymusowej asekuracji Najwyższej sankcyi nie uzyska. Z odpowiedzi jednak p. komisarza rządowego nie wiadomo ani jakie są powody odmowy, ani w jakim kierunku należałoby zmiany poczynić, ażeby ustawa na sankcję liczyć mogła, ani czy rząd zamyśla trudności z drogi usunąć, i zwłaszcza co do trudności kompetencyjnych, czy rząd zamyśla w Radzie państwa przeprowadzić ustawę normującą zasady przymusowej asekuracji dla całego państwa, któreby w drodze ustawodawstwa krajowego wypełnione zostały.

Odpowiedź p. komisarza rządowego nabiera tem większej wagi, jeżeli ją zestawimy z enuncyacyami rządu w innych krajach, gdzie także od szeregu lat sprawa zaprowadzenia przymusu jest na porządku dziennym.

W ciągu szeregu lat ostatnich sprawa przymusowej asekuracji zajmowała i ciągle zajmuje największą część Sejmów krajowych, a dojrzała aż do uchwał sejmowych, polecających przygotowanie ustaw zaprowadzających przymusowe ubezpieczenie a nawet do uchwalenia takichże ustaw na Morawie, w Vorarlbergu, na Szlązku, w Czechach, w Krainie, Karyntyi, Tyrolu, Styryi, w N. Austrii, w stołecznem mieście Wiedniu, w Galicyi. Wszystkie zasady, na jakich gdzieindziej przymusowe ubezpieczenie oparto, zostały w tych uchwałach Sejmów na przemian przyjmowane, w Czechach n. p. w pierwszych uchwałach (patrz sprawozdanie Wydziału kraj. z r. 1886), przyjęto za zasadę: *przymus i wolność wyboru zakładu asekuracyjnego*, w Szlązku proponowano rządowi alternatywę wolności wyboru zakładu asekuracyjnego; lub ukrajowienia asekuracji i krajowego zakładu asekuracji w innych krajach zwłaszcza w Morawie, Vorarlbergu, uchwalono projekta do ustaw na zasadzie krajowych przymusowych zakładów, a w r. b. przedłożył Wydział kraj. styryjski, wywiązując się z poruczonego mu przez Wysoki Sejm już w r. 1886 zadania, projekt ustawy opartej o przymus i monopolistyczny krajowy zakład asekuracyjny. W tym samym kierunku zapadła też już uchwała Sejmu czeskiego.

C. k. rząd od r. 1884, zachował stanowisko badające, niezdecydowane. Szeregi odpowiedzi danych Wydziałom krajowym, enuncyacje reprezentantów rządu w Sejmach, i inne objawy wskazują, że c. k. rząd dotąd stanowiska zdecydowanego nie zajął.

Poniżej¹⁾ przytaczamy odpowiedzi c. k. rządu dane w kilku krajach, a mianowicie najważniejszą daną Vorarlbergowi, Szląskowi, Styryi i N. Austrii.

¹⁾ Sprawa zaprowadzenia przymusowej asekuracji dojrzała najwcześniej w sejmie *vorarlbergskim* i w sejmie *galicyjskim*.

W Vorarlbergu od r. 1863 sprawa krajowego zakładu asekuracyjnego wracała do Sejmu, a powodem był nie niski procent ubezpieczonych, jak raczej niedostatki organizacyi asekuracji, walka konkurencyjna na terenie górskiego ludu, nadużycia popelniane przez spekulacyjne przedsiębiorstwa, to znów szczyły zakres lokalnych towarzystw.

Dnia 6. września 1884 uchwalił Sejm jednogłośnie polecić Wydziałowi krajowemu wypracowanie na najbliższą sesję projektu krajowego zakładu ubezpieczeń, opartego o przymus.

Nastąpiły badania, Wydział krajowy zapytał c. k. rząd, jakieby tenże zajął stanowisko wobec uchwały Sejmu. Dekretem min. z d. 22. grudnia 1885 c. k. rząd oświadczył, że na razie nie może zająć stanowiska co do możliwości utworzenia zakładu krajowego przymusowego w drodze ustawy krajowej, gdyż nie ma substratu projektu, oświadcza jednak, że według postanowień §. 11. ustawy zasadniczej z 21. grudnia 1867 zachodzą „Bedenken“ co do kompetencyi Sejmu dla załatwienia tej sprawy, które jednak dałyby się usunąć przez uprzednie upoważnienie ze strony ustawodawstwa państwowego.

Widzimy, że rząd znajduje trudności kompetencyjne, choć nie wyraża tego stanowczo, czy sprawa przymusowej asekuracji w drodze krajowego ustawodawstwa rozwiązana być może.

Dalej mówią wszystkie odpowiedzi o konieczności jednolitego traktowania tej sprawy we wszystkich krajach, o niemożności robienia wyjątków dla pojedynczych krajów, dają do zrozumienia, że c. k. rząd przygotowuje ustawę ogólno-państwową, któraby uchwaliła podstawy i zasady, na których krajowe Sejmy mogłyby według potrzeb i właściwości krajów oprzeć ostateczne uregulowanie przeprowadzenia przymusowej asekuracji w krajowych ustawach.

Z odpowiedzi tych absolutnie powziąć nie można wiadomości, ani czy rząd stanowczo myśli o rozwiązaniu tej kwestyi dla wielu krajów tak pięknej, ani w jakim stadyum przygotowawcze

Wobec tego, po ankietach, badaniach, Wydział krajowy przedłożył projekt *zaprowadzenia przymusowej asekuracji za pomocą krajowego zakładu*, projekt oparty o wzory: bawarski i wirtemberski o 114 paragrafach. Sejm projekt uchwalił.

Uchwalony projekt ustawy sankcyi nie uzyskał.

Na zapytanie Wydziału kraj., w myśl uchwały Sejmu Vorarlbergskiego z 12 stycznia 1887, rząd, odezwał c. k. Namiestnictwa z d. 19. sierpnia 1888 doniósł że JE. p. Minister prezydent, jako kierownik c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych, po przeprowadzeniu rokowań z innemi ministerstwami w tej sprawie udział mającemi rozp. minist. z 15. sierpnia 1888 l. 4458 dał wyraz zapatrywania rządu na tę sprawę, wedle którego JE. p. Minister prezydent obecnie nie jest w możności, ażeby wnieść do Rady państwa projekt ustawy, któryby wzmiankowanemu zakładowi ubezpieczeń zapewnił przymusowy charakter w zamierzonych rozmiarach.

Ze względu zaś, że życzeniu Sejmu vorarlbergskiego w głównej rzeczy musiało być odmówionem, przeto w badanie innych szczegółów uchwalonego przez Sejm vorarlbergski statutu, na razie dalej wchodzić rząd nie będzie.

Dalej mówił rząd o obszernych badaniach podjętych, które dotąd nie zostały ukończone

Na posiedzeniu z 2. paźdź. 1888, Sejm polecił Wydziałowi krajowemu sprawę przymusowej asekuracji, dalej persekwować.

Widzimy więc, że c. k. rząd zajął wobec projektu zaprowadzenia przymusowej asekuracji na zasadzie krajowego zakładu stanowisko nieprzychylnie, mimo zastrzeżeń, w słowach nieledwie stanowczo odmowne.

Dla ważności sprawy przytaczamy uwagi c. k. Ministerstwa, które wskazują nawet, że *Rząd w pierwszym rządzie chciałby się obejść bez użycia środka przymusowej asekuracji!*

„Die Regierung behält sich vor, ob nicht überhaupt durch entsprechende Einflussnahme der Regierung auf die bestehenden Gesellschaften u. s. w. den Bedürfnissen genügt werden könnte, ohne eine besondere Aktion in Scene zu setzen. Erst, wenn durch diese, auf dem Gebiete des Feuerversicherungswesens anzustellenden Erhebungen die Grundlage für eine bestimmte Beurtheilung der zahlreichen hier in Betracht kommenden und in das Wirthschaftsleben tief einschneidenden Fragen gewonnen sein wird, wird die Regierung zu dem Projecte des Vorarlberger Landtages in definitiver Weise Stellung nehmen können. Ein Abgehen von dieser Verhaltenslinie gegenüber einem einzelnen Lande erscheine um so weniger zulässig, als der Natur der Sache nach eine principiell verschiedenartige Lösung der Frage der Reform des Feuerversicherungswesens in den einzelnen Königreichen und Ländern nicht empfohlen werden kann“.

Odpowiedź dana Vorarlbergowi ma i z tego względu większe jeszcze znaczenie, znaczenie że odtąd cały szereg krajów, otrzymał w odpowiedzi na uchwalone przez Sejmy różne projekta w sprawie przymusowej asekuracji także odpowiedź daną Vorarlbergowi.

Oto co mówi sprawozdanie Wydziału krajowego szląskiego:

„Dieser allerdings nur für den Verarlberger Landesauschuss bestimmte Erlass des Ministeriums ist im Auftrage des Ministeriums von der kk. Landesregierung auch dem schlesischen Landesauschusse mitgetheilt worden, d. h. also mit anderen Worten; es hält das Ministerium auch bezüglich der in Schlesien in Berathung befindlichen Fragen dieselben Grundsätze für massgebend, wie sie dem Vorarlberger Landesauschusse bekannt gegeben wurden“.

Prawie jednomyślne odpowiedzi c. k. rządu czytamy w sprawozdaniach Wydziałów krajowych z Niższej Austrii, Morawy, Styrii, Czech i t. d.

roboty znajdują się, ani na jakich zasadach po myśli rządu ustawy krajowe oparte być powinny, ażeby mogły liczyć na poparcie rządu i uzyskanie Najwyższej sankcyi.

Ze wszystkich stron dochodzi jednak wiadomość o opozycyi, jaką zwłaszcza *spekulacyjne prywatne przedsiębiorstwa asekuracyjne* czynią, o zachodach wielorakich, deputacyach do J.E. p. prezydenta ministrów, wszędzie rozwinięta czynność całej prasy asekuracyjnej i zakładów przeciw zaprowadzeniu przymusu, który może spowodować zmonopolizowanie asekuracji w krajowych zakładach jest na całej linii rozwinięta.

Nie przesądzając, jakie stanowisko o k. rząd w tej sprawie zajmie, możemy skonstatować z zadowoleniem, że nie jesteśmy sami, że cały szereg krajów podjął równoległą akcyę za zaprowadzeniem przymusu ubezpieczeń, także za ukrajowieniem asekuracji i zaprowadzeniem krajowych zakładów. Musimy jednak zwrócić uwagę na różnicę, jaka zachodzi w motywach działania naszego i w innych krajach.

Gdy w innych krajach chodzi tylko o polepszenie stosunków ubezpieczenia, które jest bardzo upowszechnione, a wołanie o zaprowadzenie przymusu wychodzi z krajów, gdzie procent ubezpieczenia jest bardzo wysoki, bo dochodzący do 80 i 90% nawet, a szereg innych względów przemawia za ukrajowieniem asekuracji znajdujących się w złych rękach, w rękach zakładów spekulacyjnych, wyzyskujących, niesolidnych, nadużywających swych praw, wyzyskujących ludność, to w kraju naszym główny powód wołania o zaprowadzenie przymusu jest w małym rozpowszechnieniu ubezpieczenia, w najniższym prawie procencie ubezpieczających się. Milionowe wartości mienia tracą się, a kraj ubożeje, postępy naturalnego rozwoju asekuracji z rozwojem oświaty, propagandy powołanych do tego ciał i korporacyj nie skutkują, i kraj nie widzi innego środka jak chwycić się przymusu.

Wniosek p. Kramarczyka i towarzyszy, petycyę wniesioną jako symptomat, że oznaczenie takiej potrzeby w kraju jest powszechną, a w tym kierunku oświadcza się cała już opinia kraju.

Komisya asekuracyjna sądzi więc, że należy wytrwać na drodze przez Sejm krajowy uchwaloną z 20 stycznia 1887 i 19 stycznia 1888 raz obranej i nie odstawać w domaganiu się u rządu przyprawienia tej sprawy nareszcie do pożądanego skutku. Komisya sądzi, że ruch dziś już powszechny we wszystkich krajach, ruch wywołany różną potrzebą i w różnym stopniu odzywającą się, będzie musiał doprowadzić nareszcie do rozwiązania tej dla krajów, a zwłaszcza dla naszego kraju, tak ważnej sprawy.

Dlatego, nie wchodząc w merytoryczne badanie wniosku p. Kramarczyka, komisya asekuracyjna sądzi, że należy przedewszystkiem domagać się od rządu, ażeby z dilatorycznym postępowaniem zerwał i co rychlej rozstrzygnął kwestyę. Ze względu też na ważność i nagłość sprawy, nie chcąc opóźniać rozwiązania jej, nie będzie komisya asekuracyjna wszczynać sporu, czy istotnie kompetencya Sejmu w tej sprawie, należącej do zakresu kultury krajowej niewystarcza.

Zważywszy, że projekt ustawy zaprowadzającej przymus w całym kraju, uchwalony przez Sejm krajowy 19 stycznia 1888, nie uzyskał najwyższej sankcyi;

zważywszy, że po oświadczeniu p. komisarza rządowego wątpić nie można, że ten projekt do Najwyższej sankcyi zaleconym nie będzie;

zważywszy, że potrzeba zaprowadzenia przymusowej asekuracji nie tylko nie została usunięta, ale owszem z każdym rokiem się wzmacnia, a wyrazem tej potrzeby są także: wniosek p. Kramarczyka i petycyę wniesioną do Sejmu,

Komisya asekuracyjna wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy :

I. Wzywa się c. k. rząd :

ażeby jak najrychlej powziął postanowienie co do sprawy zaprowadzenia przymusowej asekuracji w Galicyi, podał powody, dla których uchwalony przez Sejm krajowy na d. 19 stycznia 1888 projekt ustawy o przymusowej asekuracji nie uzyskał Najwyższej sankcyi, podał zasady, na jakich miałby być oparty projekt, ustawy, któryby na poparcie rządu i zalecenie do Najwyższej sankcyi mógł liczyć, lub też jeżeli c. k. rząd widzi przeszkody kompetencyjne, ażeby tenże przedłożył Radzie państwa projekt ustawy, któraby te trudności usunęła, i galicyjskiemu Sejmowi umożliwiła ostateczne nstawodawcze załatwienie tej sprawy i zaprowadzenie nagląco potrzebnego przymusowego ubezpieczenia w całym kraju.

II. Niniejszem sprawozdaniem załatwione są także petycye l. s. 179, 577 i 1208.

Lwów, 18. listopada 1889.

Przewodniczący :

J. Męciński w. r.

Rutowski w. r.

sprawozdawca.

